

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.018.8:364-4:[004:316.77]:331.102.24(045)

DOI <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.04.29.06>

Підготовка майбутніх соціальних працівників до використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності

Кравченко Оксана Олексіївна

доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вулиця Садова, 2, м. Умань, Черкаська область, Україна, 20300
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9732-6546>

Салата Назар Тарасович

аспірант, викладач-стажист кафедри професійної освіти та технологій за профілями, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вулиця Садова, 2, м. Умань, Черкаська область, Україна, 20300
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0194-8480>

Гедзик Андрій Андрійович

доктор філософії, кафедри професійної освіти та технологій за профілями, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вулиця Садова, 2, м. Умань, Черкаська область, Україна, 20300
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2330-4395>

Прийнято: 10.04.24 | Опубліковано: 29.04.24

Анотація. У статті досліджується питання підготовки майбутніх соціальних працівників до використання інформаційно-комунікаційних

технологій (ІКТ) у їхній професійній діяльності. В умовах стрімкого розвитку інформаційного суспільства та збільшення ролі цифрових технологій у всіх сферах життя, особливо актуальним стає забезпечення компетентності соціальних працівників у сфері ІКТ.

Розглядаються сучасні методи та засоби навчання, які сприяють формуванню ІКТ-компетентностей у студентів соціальних спеціальностей. Це включає використання інтерактивних навчальних платформ, симуляційних програм, онлайн-курсів та інших інноваційних методів, що дозволяють студентам здобувати теоретичні знання, а також у виробничому процесі їх застосовувати.

Проаналізовано основні виклики, з якими стикаються навчальні заклади у процесі інтеграції ІКТ у навчальні програми. Одним з головних викликів є недостатність матеріально-технічної бази, що включає брак сучасного обладнання та програмного забезпечення.

Особлива увага приділяється розробці навчальних курсів та програм, спрямованих на практичне застосування ІКТ у професійній діяльності соціального працівника. Такі курси мають включати не лише загальні знання про ІКТ, але й спеціалізовані навички, необхідні для роботи у різних сферах соціальної роботи.

У статті представлені результати досліджень, що підтверджують ефективність використання ІКТ у процесі навчання та професійного становлення соціальних працівників. Зокрема, дослідження показують, що студенти, які мають високий рівень ІКТ-компетентностей, демонструють кращі результати у навчанні та більш впевнено почуваються під час практики. Вони також виявляють більшу готовність до інновацій та більш ефективно використовують технології у своїй роботі.

Також визначено перспективні напрями подальших наукових розвідок у цій галузі. Зокрема, перспективним є дослідження впливу різних методів навчання ІКТ на ефективність професійної діяльності соціальних працівників, а також розробка нових інструментів та технологій для підтримки їхньої роботи. Іншою важливою темою є вивчення впливу цифровізації на якість надання соціальних послуг та задоволеність клієнтів.

***Ключові слова:** соціальна робота, соціальні послуги, інформаційно-комунікаційні технології, громада, цифрова доступність, соціальний працівник.*

The preparation of future social workers to use information and communication technologies in their professional activities

Kravchenko Oksana

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Social Pedagogy and Social Work Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova, 2, Uman, Cherkassy region, Ukraine, 20300 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9732-6546>

Salata Nazar

graduate student, trainee teacher of the Department of Professional Education and Technologies by profiles, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova, 2, Uman, Cherkassy region, Ukraine, 20300 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0194-8480>

Hedzyk Andrii

Doctor of philosophy of the Department of Professional Education and Technologies by profiles, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova, 2, Uman, Cherkassy region, Ukraine, 20300 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2330-4395>

***Abstract.** The article examines the issue of training future social workers to use information and communication technologies (ICT) in their professional activities. In the context of the rapid development of the information society and the increasing role of digital technologies in all spheres of life, it is especially important to ensure the competence of social workers in the field of ICT.*

The article considers modern methods and means of teaching that contribute to the formation of ICT competencies in students of social specialties. This includes the use of interactive learning platforms, simulation programs, online courses and other innovative methods that allow students not only to gain theoretical knowledge but also to apply it in real-life situations.

The article analyzes the main challenges faced by educational institutions in the process of integrating ICT into curricula. One of the main challenges is the lack of material and technical resources, including the lack of modern equipment and software.

Special attention is paid to the development of training courses and programs aimed at the practical application of ICTs in the professional activities of social workers. Such courses should include not only general knowledge about ICTs, but also specialized skills necessary for work in various areas of social work.

The article presents the results of studies confirming the effectiveness of ICT in the process of training and professional development of social workers. In particular, research shows that students with a high level of ICT competencies demonstrate better academic performance and feel more confident during their internships. They also show a greater willingness to innovate and use technology more effectively in their work.

The study also identified promising areas for further research in this area. In particular, it is promising to study the impact of various ICT training methods on the effectiveness of social workers' professional activities, as well as the development of

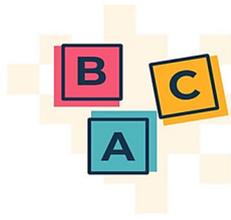
new tools and technologies to support their work. Another important topic is the study of the impact of digitalization on the quality of social services and client satisfaction.

Keywords: *social work, social services, information and communication technologies, community, digital accessibility, social worker.*

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві, що характеризується швидким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), виникає нагальна потреба у підготовці фахівців, здатних ефективно використовувати ці технології у своїй професійній діяльності. Соціальна робота, як галузь, що безпосередньо взаємодіє з різними верствами населення, потребує високого рівня технологічної грамотності від своїх працівників. Майбутні соціальні працівники мають бути готовими до викликів, пов'язаних з цифровізацією соціальних послуг, забезпеченням доступу до інформації, та використанням ІКТ для підвищення ефективності своєї роботи.

Однак, існує низка проблем, що ускладнюють підготовку соціальних працівників до використання ІКТ. По-перше, навчальні програми багатьох освітніх закладів не повною мірою відображають потреби сучасного ринку праці в контексті ІКТ-компетентностей. По-друге, не всі викладачі володіють необхідними знаннями та навичками для ефективного навчання студентів використанню ІКТ. По-третє, матеріально-технічне забезпечення освітніх установ часто є недостатнім для повноцінного впровадження сучасних технологій у навчальний процес.

Ці проблеми потребують комплексного підходу до їх вирішення, включаючи модернізацію навчальних програм, підвищення кваліфікації викладацького складу, та забезпечення освітніх установ сучасним обладнанням. Лише за таких умов можна забезпечити підготовку компетентних соціальних

працівників, здатних використовувати ІКТ для підвищення якості надання соціальних послуг та адаптації до вимог цифрового суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Семигіна Т. розглянула історичний екскурс розробки глобальних стандартів підготовки соціальних працівників. Провела аналіз «Глобальних стандартів освіти та підготовки фахівців із соціальної роботи» (2004 р.) та «Глобальних стандартів освіти та підготовки в галузі соціальної роботи» (2020 р.), це документи, які схвалені глобальними професійними асоціаціями соціальних працівників – Міжнародною федерацією соціальних працівників та Міжнародною асоціацією шкіл соціальної роботи [9]. Боднарук І., Демянчук М. здійснили аналіз явища цифровізації вищої освіти як чинника підготовки фахівців, які готові до виконання професійних функцій у сучасних умовах [1]. Гуревич Р., Коношевський Л., Опушко Н *проаналізували основні явища цифровізації освіти: дегуманізація освітніх та соціальних відносин, зміна ставлення здобувачів освіти до творчості, зростання прагматизму й індивідуалізму на основі цінностей особистого комфорту й споживання* [5]. Духаніна, Н. М., Лесик Г.В. уточнили, що цифровізація університетської освіти передбачає оновлення матеріально-технічної й технологічної інфраструктури університету, формування цифрового простору шляхом насичення електронно-цифровими пристроями, засобами, умовами й забезпечення інформаційно-комунікаційного обміну між усіма учасниками освітнього процесу [6]. Боса В. Петренко С. з'ясували сутність та зміст використання інформологічного підходу у процесі професійної підготовки майбутніх філологів у ЗВО [2]. Мотуз, Т., Пасічник, Л., & Баранець, Я. у своїй статті порушили проблему застосування інформаційно-комунікаційних технологій в інклюзивному середовищі закладу освіти [7]. Федоренко О. Г., Рожков С. І акцентували увагу на унікальному значенні інформатизації освіти, як головній умові існування та розвитку сучасної вищої школи [14]. Гладченко

О., Ратушняк Т., Беспарточна О. розглянули основні питання в умовах світової пандемії, що зумовила розвиток дистанційної освіти, та цифрової трансформації суспільства, із якими зіткнулась галузь освіти, зокрема відсутність навичок дистанційного викладання, низький рівень цифрової грамотності та володіння інформаційно-комунікаційними технологіями, неналежний рівень навчального матеріалу освітніх платформ та відсутність якісної комунікації із здобувачами освіти [3]. Гриценко, Є. М. *окреслює ефективність застосування інформаційно-комунікаційних технологій, як умови покращення якості знань і розвитку критичного мислення учнівської молоді* [4]. Співачук В. О., Іконнікова М. В. зазначають, що сучасний період суспільного розвитку визначається впливом інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які наявні в усіх сферах життєдіяльності людини [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Аналіз праць українських науковців засвідчує, що процеси цифровізації відбуваються у всіх сферах життєдіяльності людини, в тому числі у сфері освіти. Підготовка сучасного фахівця у закладах вищої освіти має містити обов'язків складник, що стосується інформаційно-комунікаційних технологій: як технологія освіти із застосуванням сучасних цифрових ресурсів, так і мета професійної підготовки – формування цифрових компетентностей.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення організаційно-змістових засад процесу підготовки майбутніх соціальних працівників до використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. 2020 року Європейською Комісією було затверджено План дій з цифрової освіти на 2021–2027 рр., що враховує виклики, спричинений пандемією COVID-19, і визначає два пріоритетні напрями: 1) розвиток якісних цифрових освітніх екосистем, що

вимагає існування розвиненої інфраструктури і включає: зв'язок, обладнання, ефективне планування для розвитку цифрового потенціалу. В тому числі сучасних організаційних можливостей, підготовлених працівників (наукових, науково-педагогічних та педагогічних), які володіють цифровими компетентностями, високоякісного освітнього наповнення, інструментів та платформ, що відповідають стандартам безпеки, приватності та етики і є зручними для користувачів, застосування спеціалізованих технологій для осіб з інвалідністю; 2) розвиток цифрових компетентностей та навичок для цифрової трансформації починаючи з дошкільного віку, подальше формування поглиблених цифрових навичок у дорослому віці, підготовка більшої кількості фахівців з урахуванням гендерного балансу [13].

Наступні десять років ознаменують зміну найбільш затребуваних професій, причиною чого будуть екологічні проблеми, роботизація, розвиток ІТ-технологій, упровадження концепції Індустрії 4.0, тенденція до неоіндустріалізації. На думку експертів, майбутнє потребуватиме фахівців, здатних проєктувати, упроваджувати новітні технології, що враховують нові виклики, а також професії зі сфери ІТ-технологій і даних, екологізації виробництва та життя. Натомість низка професій, зокрема тих, що пов'язані зі збереженням здоров'я людини, її навчанням, творчістю, наданням та отриманням індивідуальних послуг, залишаться актуальними, тому що їх не зможуть заступити автоматизовані системи навіть із використанням штучного інтелекту [13].

Метою вищої освіти в Україні, згідно зі Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 рр., є всебічний розвиток особистості, формування людського капіталу високої якості та консолідація суспільства, що сприятиме утвердженню України як гідного члена європейської спільноти, розбудова

ефективної інноваційної конкурентоспроможної економіки та досягнення високих стандартів якості життя» [13].

Однією зі стратегічних цілей розвитку вищої освіти є забезпечення якісної освітньо-наукової діяльності, конкурентоспроможної вищої освіти, яка буде доступною для різних верств населення [13]. Операційні цілі – «безперервне підвищення якості освіти, що опиратиметься на стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти; створення та розвиток освітніх програм з урахуванням передових наукових досліджень й інновацій [13]. Очікувані результати – реалізація державної політики у сфері освіти, спрямованої на забезпечення та підтримку якісної освіти, що буде доступна для різних верств населення, та підтримку вразливих груп населення [13].

Охарактеризуємо зміст підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в умовах стрімкого розвитку сфери цифровізації з урахуванням сучасних вимог суспільства до вищої освіти.

Міжнародна соціальна робота ідейно базується на двох ключових ідеях: 1) транснаціональності - визнання можливості перенесення знань і методів вирішення соціальних проблем між різними державами; 2) стандартизації - урахування глобальної тенденції встановлення фіксованого, мінімального набору вимог, які повинні сприяти підвищенню якості та ефективності роботи соціальних працівників; орієнтація на випереджальну стандартизацію, яка визначає рекомендовані вимоги на майбутнє, до яких повинні прагнути соціальні працівники та викладачі соціальної роботи [9].

2001 р. було затверджено глобальне визначення соціальної роботи, що спричинилося до розробки перших світових стандартів освіти з підготовки соціальних працівників. Дві провідні організації у сфері соціальної роботи – Міжнародна асоціація шкіл соціальної роботи (МАШСР) та Міжнародна

федерація соціальних працівників (МФСП) – розпочали впровадження єдиних підходів до підготовки фахівців, стандартизації програм підготовки з урахуванням відмінностей у культурних, етнічних, релігійних контекстах. У 2002 році на міжнародній конференції із соціальної роботи в Монпельє вперше було представлено ці стандарти [9].

Перші міжнародні стандарти освіти в галузі соціальної роботи «Глобальні стандарти освіти та підготовки фахівців із соціальної роботи» (Global Standards for the Education and Training of Social Work Professionals) були затверджені глобальними професійними організаціями в Аделаїді у 2004 році. У 2018–2020 рр. продовжувалась робота з оновлення глобальних стандартів освіти, а у 2020 р. схвалено документ «Глобальні стандарти освіти та підготовки в галузі соціальної роботи» (Global Standards for Social Work Education And Training) [9].

Розробники оновлених глобальних стандартів основними визначили такі цілі: «1) забезпечення узгодженості в наданні освіти із соціальної роботи, одночасно з визнанням цінності різноманітності, справедливості та інклюзивності; 2) забезпечення відповідності стандартів освіти із соціальної роботи цінностям та політиці, сформульованими МФСП та МАШСР; 3) підтримка та захист працівників, студентів та користувачів послуг, які беруть участь у процесі навчання; 4) забезпечення доступності якісного навчання, можливостей, знань про соціальну роботу, що засновані на дослідженнях, досвіді, політиці та практиці для наступних поколінь соціальних працівників; 5) виховання духу співпраці та передання знань між різними школами соціальної роботи, а також між освітою, практикою та дослідженнями соціальної роботи; 6) підтримка шкіл соціальної роботи в тому, щоб вони стали успішними, добре забезпеченими ресурсами, інклюзивними середовищами викладання та навчання [9].

Робоча група визначила дві частини у стандартах – обов’язкові та бажані компоненти, що стосуються 3 загальних сфер: 1) школа (питання навчання, управління, менеджменту), 2) людський ресурс (колектив освітнього закладу (викладачі, студенти), клієнти соціальної роботи)), 3) професія (фахові принципи та цінності) [9].

Школи повинні створити умови, за яких студенти, що вивчають соціальну роботу, при отриманні своєї першої кваліфікації мали б достатній доступ до базових навчальних дисциплін, організованих за такими широкими концептуальними компонентами: соціальна робота в контексті – набуття знань, необхідних для критичного розуміння політичних, соціально-правових, культурних та історичних чинників, що вплинули на формування соціальної роботи; соціальна робота на практиці – освоєння широкого набору навичок та знань, потрібних для розробки та забезпечення ефективних, етичних та компетентних втручань; практична підготовка [9].

При розробці освітніх програм у закладах вищої освіти повинні враховуватись міжнародні стандарти підготовки фахівців із соціальної роботи, а також національні вимоги кожної окремої країни, сформовані в стандартах вищої освіти.

Ураховуючи вимоги стандарту вищої освіти за спеціальністю «231 Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОНУ № 557 від 24.04.2019 р.), інтегральною компетентністю визначають вміння вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в соціальній сфері або під час навчання, що передбачає використання на практиці певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов» [11].

Однією із загальних компетентностей, які може набути майбутній соціальний працівник, є ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні компетентності, які передбачають уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології в соціальній сфері, у стандарті вищої освіти за спеціальністю «231 Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти не визначені.

Заслуговує на увагу наявність програмних результатів навчання:

ПРН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

У Стандарті вищої освіти за спеціальністю «231 Соціальна робота» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОНУ № 556 від 24.04.2019 р.) інтегральну компетентність визначено так: «Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог» [11].

Серед загальних і фахових компетентностей відсутні такі, що стосуються цифровізації сфери соціального обслуговування, проте є програмний результат навчання: ПРН 7. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукових досліджень.

У Стандарті вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти визначено таку інтегральну компетентність: «Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері соціальної роботи, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності» [13].

Серед фахових передбачено компетентність, що стосується цифровізації: «СК 02. Здатність застосовувати сучасні електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та навчальній діяльності для моделювання процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері соціальної роботи» [13].

У переліку програмних результатів навчання вказано «РН 05. Застосовувати сучасні електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності для моделювання процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері соціальної роботи» [13].

Узагальнюючи результати аналізу вимог професійного стандарту вищої освіти зі спеціальності «231 Соціальна робота» за усіма рівнями вищої освіти, констатуємо на необхідності формування відповідних компетентностей та навичок у процесі підготовки фахівців у сфері соціального захисту, які забезпечать вміння застосувати інформаційно-комунікаційні технології у майбутній професійній діяльності. Ці вимоги повинні бути відображені у змісті освітніх програм, за якими здійснюється підготовка фахівців у ЗВО.

Згідно із Законом України «Про вищу освіту» (2014), освітня програма визначається як єдиний комплекс освітніх компонентів, куди входять навчальні дисципліни, індивідуальні завдання, практики, контрольні заходи тощо, які спрямовані на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної кваліфікації. [8].

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини за спеціальністю «231 Соціальна робота» дисципліну «Рекламно-інформаційні технології в соціальній роботі» здобувачі вивчають на першому курсі в першому та четвертому семестрах, кількість кредитів – 4. Розробник програми навчальної дисципліни М.О.Скочко, старший викладач кафедри

соціальної педагогіки та соціальної роботи УДПУ Павла Тичини, мету навчальної дисципліни визначає як «засвоєння здобувачами освіти знань із галузі рекламно-інформаційної діяльності в усіх її історичних та сучасних формах, усвідомлення ними ключових понять і процесів у цій комунікативній сфері, вироблення практичних навичок усебічного аналізу та створення рекламної продукції різних типів» [15].

Навчальна дисципліна складається із двох модулів: «Рекламно-інформаційні технології як напрям діяльності в соціальній роботі» та «Планування рекламної діяльності соціального спрямування». У першому модулі передбачено три теми, де запропоновано до розгляду такі питання: зміст і завдання дисципліни, поняття інформаційних технологій, характеристика засобів масової інформації, засоби масової інформації як соціально-педагогічний фактор впливу на особистість, використання інформаційних технологій у рекламній сфері, рекламно-інформаційні технології в сучасному світі, реклама як масова комунікація, історичні етапи виникнення реклами, визначення та класифікація реклами, класифікація реклами, поняття засобів реклами, функції реклами, порівняльна характеристика реклами, публіситі, пропаганди та зв'язків із громадськістю, соціальна реклама, різновиди державної реклами, особливості політичної реклами, державне регулювання, інші види регулювання. Другий модуль складається з трьох тем: «Розробка рекламної кампанії соціального спрямування», «Вибір каналів розповсюдження реклами», «Правила формування ефективного рекламного продукту різних типів».

Робочою програмою передбачено формування таких фахових і загальних компетентностей: здатність реалізувати свої права та виконувати обов'язки у якості члена суспільства, здатність усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, необхідність та важливість його сталого розвитку, забезпечення та підтримку верховенства права, прав і свобод людини

і громадянина в Україні, здатність застосовувати набуті знання на практиці, здатність керувати часом, знати та розуміти предметної галузь, здатність повноцінно користуватися державною мовою, здатність оцінювати соціальні проблеми клієнтів, визначати їх потреби та особливості, здатність взаємодіяти як з клієнтами, так і з представниками інших професійних груп та громад [15].

Програмні результати навчання: вміння шукати, аналізувати та синтезувати інформацію з різних джерел у процесі розв'язування професійних завдань, вміння аналізувати події та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміння формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми, вміння використовувати спеціалізоване програмне забезпечення під час виконання професійних завдань [15].

Навчальну дисципліну «Цифровізація системи соціального захисту» здобувачі вивчають у другому семестрі, кількість кредитів – 3. Розробник програми навчальної дисципліни М.О.Скочко, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи УДПУ імені Павла Тичини, мету дисципліни визначив так: «формування у здобувачів освіти понять про сучасні процеси розвитку інформаційного суспільства та соціально-економічні, психологічні, інформаційні проблеми, що з ним пов'язані; закономірності і проблеми становлення інформаційного суспільства, формування інформаційного середовища; розвиток соціальних комунікацій, інформаційно-обмінних процесів у суспільстві та активне сприяння розвитку; можливості застосування в галузі соціальних наук; моделювання соціальних явищ і процесів» [15].

Навчальна дисципліна складається із двох модулів: «Теоретичні аспекти цифровізації системи соціального захисту» та «Особливості планування та реалізації інформаційної кампанії». Перший модуль складається з чотирьох тем: «Цифровізація системи соціального захисту як наукова дисципліна»,

«Інформаційне суспільство як новий етап розвитку суспільства», «Інформаційні технології в соціальній сфері», «Характеристика інформаційних та соціальних ресурсів». У другому модулі передбачено три теми.

Фахові та загальні компетентності, передбачені робочою програмою: вміння розробляти та керувати проектами, креативність, здатність до високого рівня взаємодії, здатність до моделювання, проектування, прогнозування та діагностування різних соціальних ситуацій, здатність до інновацій у соціальній роботі, здатність до роботи у групі та прийняття групових рішень, ініціативність та здатність впроваджувати інновації у професійній діяльності, здатність до менеджменту у соціальній роботі. [15].

Програмними результатами навчання визначено здатність до самостійного пошуку необхідної інформації, вміння її засвоювати та використовувати для генерації нових знань, вміння розвивати професійні навички, а також застосовувати програмне забезпечення різних типів у професійній діяльності та при здійсненні наукових досліджень [15].

Висновки дослідження. У статті ґрунтовно розглянуто та визначено зміст підготовки майбутніх соціальних працівників до використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у професійній діяльності. Проведений аналіз освітніх програм продемонстрував, що відповідна підготовка до застосування сучасних технологій є визначальним фактором для підвищення ефективності роботи соціальних працівників та покращення якості надання соціальних послуг.

З огляду на стрімкий розвиток ІКТ, стає очевидним, що традиційні методи навчання вже не відповідають сучасним вимогам. Тому впровадження спеціалізованих програм навчання, орієнтованих на розвиток ІКТ-компетентностей, є необхідним кроком для забезпечення конкурентоспроможності майбутніх фахівців у галузі соціальної роботи. Ці програми мають включати як теоретичну підготовку, так і практичні заняття,

спрямовані на вміння використовувати ІКТ у різних аспектах соціальної роботи: від адміністрування та ведення документації до комунікації з клієнтами та надання дистанційних послуг.

Важливим аспектом є також підвищення кваліфікації викладацького складу, оскільки вони повинні володіти сучасними знаннями та навичками для ефективного навчання студентів. Це вимагає безперервного професійного розвитку педагогів і активного залучення їх до процесу впровадження новітніх технологій у навчальний процес.

Окрім цього, матеріально-технічне забезпечення навчальних закладів повинно відповідати сучасним стандартам. Інвестиції у відповідне обладнання та програмне забезпечення є необхідними для створення належних умов навчання.

Загалом, результати дослідження підкреслюють, що підготовка майбутніх соціальних працівників до використання ІКТ є невід'ємною складовою їх професійного становлення. Лише завдяки комплексному підходу, що включає оновлення освітніх програм, підвищення кваліфікації викладачів та покращення матеріально-технічної бази, можна досягти високих стандартів у підготовці фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасного цифрового суспільства. Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню якості надання соціальних послуг та задоволенню зростаючих потреб населення.

Список використаних джерел

1. Боднарук І., Демянчук М. Цифровізація освіти як вектор підготовки фахівців XXI століття. *Viae Educations: Studies of Education and Didactics*. 2022, 1(4), С.74–81. URL: <https://doi.org/10.15804/ve.2022.04.09>
2. Боса В. Петренко С. Зміст та сутність концепта «інформація» в контексті інформологічного підходу та використання інформаційних технологій у

- підготовці філологів. Інноватика у вихованні. 2023. Вип. 18. С. 174–185. DOI: <https://doi.org/10.35619/iu.v1i18.585>.
3. Гладченко О., Ратушняк Т., Беспарточна О. Інформаційні технології і засоби навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців. Теорія і практика управління соціальними системами. № 2. 2022р.
  4. Гриценко Є. М. Інформаційно-комунікаційні технології: необхідність чи данина моді. Імідж сучасного педагога. № 1(208). С 58–62. 2023р. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-1\(208\)-58-62](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-1(208)-58-62)
  5. Гуревич Р., Коношевський Л., Опушко Н., Цифровізація освіти сучасного суспільства: проблеми, досвід, перспективи. OD, 2022. Вип. 3–4, С. 22–46. URL: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2022.342>
  6. Духаніна, Н. М., Лесик Г.В. Цифровізація освітнього процесу: проблеми та перспективи. The 12th International scientific and practical conference «Modern directions of scientific research development» (May 18–20, 2022), Chicago, USA. Chicago : VoScience Publisher, 2022. P. 406–409
  7. Мотуз Т., Пасічник Л., & Баранець Я. Інформаційно-комунікативні технології в інклюзивному середовищі закладу освіти . Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. №1. 2021р. С.172–181. вилучено із <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/236678>
  8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 27 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 26.01.2024).
  9. Семигіна Т. Глобальні стандарти підготовки соціальних працівників як ідеалістичне бачення розвитку освіти із соціальної роботи. Репрезентація освітніх досягнень, мас-медіа та роль філології у сучасній системі наук (1st. ed). 2021. С. 75–84.

10. Співачук В. О., Іконнікова М. В. Сучасні інформаційно-комунікативні технології в навчальному процесі ЗВО. Наукові інновації та передові технології . № 9(11). 2022р. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-9\(11\)-220-232](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-9(11)-220-232)
11. Стандарт вищої освіти за спеціальністю «231 Соціальна робота» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Чинний від 24.04.2019 р. Вид. офіц. Київ : МОН України, 2019. 15 с.
12. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Чинний від 2021-12-30. Вид. офіц. Київ : МОН України, 2021. 31 с.
13. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>
14. Федоренко О. Г., Рожков С. І. Інформаційно-комунікаційні технології як запорука підвищення якості підготовки майбутнього фахівця. *Науковий вісник Донбасу*. № 1 - 2 (39 - 40). 2019р.
15. Цифровізація соціальних послуг : навчально-методичний довідник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. М. О. Скочко, Н. Т. Салата. – Київ : Компринт, 2022. – 163 с.